

FOKO-NYTT NR. 31 2/2008

VELKOMMEN TIL
FOKOSEMINAR 2008
PÅ BRUNSTAD I STOKKE

Forum for
Opplæring innenfor
Kriminal -
Omsorgen
Underavdeling av EPEA

GOD SOMMER !

Lederen har ordet

Kjære Fokofolk

Før dere går ut i ferie, har jeg lyst til å gjøre dere oppmerksomme på en virkelig flott fyr - i ordets rette forstand. Selv opplevde jeg ham da jeg var deltaker på EPEAs konferanse i Dublin for et år siden. Uten store fakter og uten fancy presentasjonsutsyr sto han på scenen og trollbant han publikum med sin lavmelte og intense beretning om livet sitt. Det var en fortelling om soning og straff. Framfor alt var det en fortelling om å ha fått - og grepet – en mulighet til å gi livet en ny retning.

Mannen jeg har i tankene heter Erwin James. Han er brite. I 2004 ble han løslatt etter å ha sonet 20 år av en livstidsstraff i et engelsk fengsel. Ni år tidligere publisert han sin første tekst i avisen "The Independent". For den fikk han Koestlerprisen det året for beste prosatekst. Så fikk han tilbud om å skrive en fast spalte i The Guardian. Spalten hadde tittelen "A Life Inside". Tekstene ble mange, de ble etter hvert samlet og utgitt i bokform. Så fulgte benådning og løslatelse. Men hans sterke engasjement for fanger og deres rettigheter fortsatte, og Erwin James er stadig en aktiv deltaker i kriminaldebatten i The Guardian, nå som fast spaltist under headingen "A Life Outside".

Vi var flere nordmenn som hørte Erwin i Dublin denne junimorgenen. Ingen av oss har glemt ham, og til fokostyrets store begeistring har han takket ja til å komme til høstens fokoseminar. Hvis disse linjene har gjort deg nysgjerrig på Erwin James er det bare å google ham. Linken under skal føre deg direkte til hans siste utgave av spalten "A Life Inside"- en leseropplevelse du bør unne deg. www.guardian.co.uk/prisons/story/0.7369.1281253.00.html

Erwin James kommer til Brunstad i oktober. Hvis du har lyst til å se og høre denne flotte fyren, så meld deg på årets fokoseminar. Denne gangen blir det ingen plassmangel det garanterer vi.

På vegne av styret i foko ønsker jeg alle en **riktig god sommer** – vi ses til høsten. Hilsen *Vigdis*

STYRET I FOKO

Leder

Vigdis Fosheim
Klosterskoegen vgs,
Slusesprosjektet
E-post: vi-fos@online.no

Nestleder

Toril Haamo
Oslo fengsel
Postboks 9292 Grønland
0134 OSLO
Tlf. 23 30 16 18
E-post: torilhaamo@yahoo.no

Informasjonsansvarlig
Hilde L. Larsen

FOKO-nytt nr. 31 2/2008

Redatør: Karl Johnny Solberg

Færder vgs avd Berg fengsel

Søndre Berg 30
3125 Tønsberg
E-post: hildela@vfk.no

Kasserer

Gisle Grahl-Jacobsen
Strømsø vgs, avd. Drammen feng-
sel, Erik Børresens gt. 20
3015 Drammen
E-post: gisle.grahl-
jacobsen@skole.bfk.no

Sekretær

Torfinn Langelid
Fylkesmannen i Hordaland

Utdanningsavdelinga

Postboks 7310, 5020 BERGEN
E-post: torfinn.langelid@fmho.no

1. vararepresentant

Elin Barth
GVO, avd. Oslo fengsel
0134 oslo
E-post: elan3@online.no

2. vararepresentant

Knut Bjørn Strømmen
Færder vgs avd Berg fengsel
Søndre Berg 30
3125 Tønsberg
E-post: knutst@vfk.no

INNHOOLD

Leder har ordet	2
Styret i Foko	2
Nytt fra Foko	4-5
Nytt fra Fylkesmannen i Hordaland	6-7
Besøk i Polmont prison i Sottland	8
Fengselslærere i MI-dans	9-10
Fengslende utdanning (Nordisk seminar)	11-12
Samarbeidsseminar i Praha skole-fengsel	13-14
Rekommandasjon	15

Medlem i FOKO?

**Har du huset å betale
medlemsavgiften?**

Stipend 2008

**Det ble ikke utdelt stipend
i 2007.
Nye muligheter i år....**

NYTT FRA FOKO

FOKOSEMINAR 16.-18. OKT 2008

Som vi antydte på seminaret i 2007 har vi som organisasjon vokst ut av Sørmarka, og styret derfor vært på utkikk etter et alternativt sted for å arrangere FOKO-seminar. Etter å ha vurdert ulike steder har valget falt på **Brunstad Conference Center AS i Stokke i Vestfold**. Kriterier som har vært viktige for valget er: nærhet til flyplass og annen offentlig transport, beliggenhet (vi vil holde oss utenfor bysentrum) og kapasitet på sal og rom.

Brunstad Conference Center ligger vakkert og usjenert til ved kysten mellom Stokke og Tønsberg, ca. 1,5 timers kjøring fra Oslo. Du kommer hit enklest med bil, men det finnes også flere offentlige transporttilbud i nærheten. Med Sandefjord Lufthavn Torp kun 20 minutter unna, er konferansesenteret lett tilgjengelig både fra innland og utland. Mellom Oslo Lufthavn Gardermoen og Tønsberg eller Stokke er det direkte togforbindelse via Oslo Sentralstasjon.

Vi håper alle er positive til å prøve noe nytt! Sørmarka har for mange blitt FOKOs "hjem", men det er viktig å huske at "familien" forblir

den samme selv om den flytter litt på seg. Vil du se nærmere på Brunstad Conference Center AS, kan du ta en titt på hjemmesiden deres www.bcc.no

Programmet for seminaret er i ferd med å ta form (se leder), og det blir lagt ut på hjemmesiden til FOKO. Informasjon om påmelding vil også bli lagt ut på hjemmesiden.

Vi oppfordrer alle interesserte til å melde seg på, denne gangen vil det ikke bli trangt om plassen, verken til overnatting eller i salen.

NYTT FRA FOKO

FOKO-stipend

FOKOs vedtekter står formålet med FOKOs arbeid beskrevet, det er:

- *Å fremme opplæring innenfor kriminalomsorgen i samsvar med rekommendasjon nr. R(89)12, vedtatt av Europarådets ministerkomité 13.10.1989.*
- *Å bidra til økt profesjonalitet hos dem som er involvert i opplæring innenfor kriminalomsorgen.*
- *Å samarbeide med beslektede organisasjoner.*
- *Å støtte forskning og utviklingsarbeid knyttet til opplæring innenfor kriminalomsorgen.*

FOKO har i en årrekke delt ut stipend til støtte for medlemmer som ønsker å bidra spesielt i dette arbeidet. Kriterier for tildeling av stipend er:

- Være medlem av FOKO (dvs ha betalt medlemskontigent)
- Legge frem en plan for tiltaket og beskrive målsettingen ved det
- Legge frem budsjett for tiltaket
- Skrive en rapport etter gjennomføringen som vil bli publisert i FOKOnytt

Søknadsfrist: 1.mai

Sendes til: Vigdis Fosheim (leder)

Sluseprosjektet, Gimsøy plass 5 3730 Skien,
epost: vfosheim@gmail.com

Kopi til: Gisle Grahl Jacobsen (kasserer),
Drammen vgs, avd. Drammen fengsel,
Erik Børresens gt.20, epost: gisle.grahl-jacobsen@skole.bfk.no

Medlem i FOKO?

Har du huset å betale
medlemsavgiften?

Nytt fra Fylkesmannen i Hordaland

- **Realkompetansevurdering i opplæringen innenfor kriminalomsorgen**

Vox leder et prosjekt for å øke bruken av realkompetansevurdering i opplæringen innenfor kriminalomsorgen. Dette skal bidra til individuelt tilrettelagt opplæring. Prosjektet er et oppdrag fra Fylkesmannen i Hordaland og er et tiltak i oppfølgingen av [St.meld. nr. 27 – Om opplæring innenfor kriminalomsorgen «Enda en vår»](#).

Det er satt i gang lokale prosjekter i Ravneberget fengsel i Østfold, Berg fengsel og Sem fengsel i Vestfold, Bergen fengsel i Hordaland, Hustad fengsel i Møre og Romsdal og Trondheim fengsel i Sør-Trøndelag.

Målgrupper i prosjektet er alle innsatte, samt domfelte i soningskø som ikke har fullført videregående opplæring. Hensikten er å gjøre realkompetansevurdering kjent og benyttet i opplæringen innenfor kriminalomsorgen. Dette skal føre til helhetlige og tilrettelagte opplæringsløp.

Oxford Research AS har nylig levert første underveisevaluering av prosjektet.

- **Seminar om nettstøtta læring**

Fylkesmannen i Hordaland inviterte til et kompetanseseminar for lærarar fra videregående skoler med ansvar for opplæring i kriminalomsorga og andre aktuelle samarbeidsparter 23. og 24. april 2008 i Bergen. Formålet med konferansen var å utvikle en møteplass for lærere innenfor opplæring i kriminalomsorgen med fokus på ulike sider ved nettstøtta læring. Seminaret skulle vise overordna problemstillinger og "gode eksemplene" på hvordan nettstøttet læring kan foregå innenfor opplæring i kriminalomsorgen.

Torfinn Langelid, seniorrådgjevar hos FMH
FOKO-nytt nr. 31 2/2008

Sissel Mehammer, rådgiver hos FMH

Nytt fra Fylkesmannen i Hordaland

- **Får dei innsette ivaretatt rettane sine til opplæring?**

Utdanningsdirektoratet har i samarbeid med Fylkesmannen i Hordaland laget en plan for oppfølging av St.meld.nr. 27 (2004-2005). I denne planen står det blant annet: "... Det er eit ansvar for det enkelte fylkesmannsembete å gjennomføre tilsyn med denne opplæringa. Dette for å sikre at innsette får ivaretatt rettane sine til opplæring, jf Opplæringslova."

Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte i desember 2007 tilsyn med Hordaland fylkeskommune der tema var opplæring innenfor kriminalomsorgen og med særlig vekt på om retten til opplæring blir innfridd. Tidligere har Fylkesmannsembetet i Buskerud og Telemark gjennomført tilsvarande tilsyn. Rapportene er frå 2006 og 2007. Rapportene er lagt ut på de respektive hjemmesidene.

Fylkesmannen i Hordaland oppfordrer de andre fylkesmannsembetene til å gjennomføre tilsvarende tilsyn.

- **Opplæring gjennom hele skoleåret**

På bakgrunn av en tilråding i Stortingsmelding 27 (2004-2005) Om opplæringen innenfor kriminalomsorgen, "Enda en vår" er det satt ned en arbeidsgruppe som skal arbeide med å utvikle modellar for opplæring gjennom hele året. Arbeidsgruppen hadde sitt første møte 29. januar 2008. Meldingen anbefaler opplæring gjennom hele året for å få større kontinuitet i opplæringen og for bedre å fange opp alle innsatte med rett til opplæring. Meldingen gjør det også klart at det er skoleeiers ansvar å legge til rette for å kunne tilby slik opplæring.

Arbeidsgruppen er satt sammen av representanter fra Kvadraturen vgs i Vest-Agder, Borg vgs i Østfold, Storhamar vgs i Hedmark, Hønefoss vgs i Buskerud og Bodø vgs i Nordland og vert leia av

Fylkesmannen i Hordaland, Utdanningsavdelingen. Den skal arbeide med å få fram ulike løsninger/ modeller for hvordan skolene kan drive opplæring innen kriminalomsorgen uavhengig av det tradisjonelle skoleåret.

- **Mer info....**

Ta en titt på hjemmesidene til Fylkesmannen i Hordaland, det skjer stadig noe nytt både i forhold til kurs, konferanser, prosjekt osv www.fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=20345

Paal Chr Breivik, rådgiver hos FMH

Besøk i Polmont prison

Vi var 9 stykker fra fengselsundervisningen i Horten, Hof og Bastøy fengsel, i tillegg var Thorbjørn Eriksen fra regionen med på turen. Vi sjekket inn på Thistle Hotel i Glasgow sentrum. Navnet Thistle blir brukt mye i Skottland og grunnen til det er at når vikingene skulle erobre landet listet de seg inn barbert, men de tråkket på tistiler og skrek.

Onsdag møtte vi Andy Mazs i Polmont prison etter innslusing. Andy tok oss med opp til Direktør Allan Hamiltons kontor, der tok vi en liten prat før vi gikk videre til celleavdelingene. Polmont Prison er et ungdomsfengsel med maksimalt 680 innsatte, den morgenen vi var der var fangetallet 645. De innsatte er i alderen 16 til 21 år. Fengselet er under grundig ombygging. De innsatte sitter i totalt adskilte avdelinger etter dom og alder. Gjennomsnittlig dom er 9 måneder og dommene er fra 1 dag til livstid. Livstidsdom i Skottland vil si at man soner 20 år, men ved det minste lovbrudd senere vil man bli satt inn igjen.

Når vi gikk inn i celleområdet møtte ett lyst stort område oss med mange billiardbord og celler på begge sider. Cellene til de innsatte var ryddige og rene, mest enkeltrom men også noen dobbeltrom. Derfra gikk vi opp på skoleavdelingen, det var det store lyse flotte lokaler som møtte oss. Vi fikk en presentasjon fra skolen ved Polmont holdt av Jim Chalmers (Learning center manager). I Skottland har Motherwell Collage ansvar for undervisning for alle så nær som et fengsel. Ved Polmont ble det gitt 40 000 elevtimer pr. år. Skolen har valgt og kalde seg et *Learning Centre* for å unngå assosiasjoner til skole og tidligere tapsopplevelser.

Ved Polmont blir det undervist i data med datakort, lesing, skirving, kommunikasjon, kreativ skrivning, kunst, matematikk, opplæring for mestring av livet på utsiden og individuelt tilpasset opplæring på cellene. Ved skolen i Polmont fengsel er mye av opplæringen rettet inn på trening av basisferdigheter og mange innsatte er i praksis analfabeter. I tillegg driver de aktiv hjelp til å skaffe jobber på utsiden. Skolen har som en viktig oppgave å gjøre innsatte klare til arbeid ute. De innsatte har ingen tilgang til internett eller muligheter for å gå ut til skole. Etter at vi hadde fått presentasjonen fra Polmont presenterte vi våre tre fengsler med ulike opplæringstilbud. Onsdag hadde vi en oppsummering sammen med Torbjørn Eriksen. Vi sammenliknet fengselsundervisningen i Skottland og Norge. Vi ble igjen minnet om at undervisningen er en viktig del av soningen og rehabiliteringsarbeidet. (innlegget er forkortet red.)

Fengselslærere i MI-dans

Lærerne ved Færder videregående skole, avdeling Berg fengsel, Sem fengsel og Oppfølgingsklassen gjennomførte i januar 2008 trinn 2 i kommunikasjonsmetoden Motivational Interviewing (MI). Vi ble introdusert for metoden for to år siden, og synes vi har funnet en god metode de kan bruke for å motivere innsatte (elever) til endring.

Anne Berit og Tom Arne i MI-dans

MI blir på norsk kalt både motiverende samtale og endringsfokusert rådgivning. En MI-samtale handler fremfor alt om motivasjonsaspektene ved endring. Ikke først og fremst om *hvordan* endringen skal skje, men *om* den skal skje – hvorfor eller hvorfor ikke. MI-utøvere prøver å skape rom for refleksjon der klienten (eleven) kan stanse opp og se, føle, tenke, møte og reflektere over seg selv, utforske, og løfte frem egen motivasjon og ta stilling til eventuell endring. Samtalen er klientsentrert og rådgiverstyrt, og målet er å øke den indre motivasjonen i forhold til endring gjennom å utforske og løse ambivalens.

Kriminalomsorgen Region sør har gitt alle sine fengsler og friomsorgskontor tilbud om MI-kurs (trinn 1), og lærerne ved Færder videregående skole er stolte av å være blant de første i regionen som har fullført trinn 2. Kursholderne fra Region sør; Anne-Berit Holden og Tom Arne Nilsen, formidler MI både engasjerende og ekte. Anne-Berit Holden arbeider som rådgiver i metode og innhold ved straffegjennomføringsseksjonen, og har tidligere vært leder for Friomsorgen i Vestfold. Tom Arne Nilsen har lang fartstid innen kriminalomsorgen, både som betjent/førstebetjent, lærer i Larvik fengsel og nå som seniorkonsulent i Region sør. Begge presenterer MI som en troverdig og nyttig kommunikasjonsmetode for alle oss som jobber med innsatte (elever) og endringsarbeid.

Anne-Berit forteller at hun ble presentert for MI i 2000, og har siden det følt at dette er en metode som passer hennes personlighet. MIs grunnholdning var noe av det som tiltalte henne når hun først ble oppmerksom på

En engasjert Tom Arne Nilsen

metoden. "Aktelse, empati og ekthet skal ligge til grunn for enhver samtale", forteller Anne-Berit, og legger til at samtalen skal foregå i MIs ånd der samarbeid og likeverd står sentralt.

Grunnlaget og prinsippene som MI bygger på, stammer fra den amerikanske psykologen William Millers teori og forskning om motivasjon og endring. Sammen med psykologen Stephen Rollnick fra Storbritannia står han bak grunnboken i MI; *Motivational Interviewing* (Miller og Rollnick 1991, 2002). I boken forsøker Miller og Rollnick sammen og definere kjernen i MI, det som også kalles MIs ånd.

Både Anne-Berit og Tom Arne trekker frem at MI er mer enn bare en *teknisk* måte å samtale på. De er opptatt av at MI rådgivere skal inneha *ferdigheter*, ikke bare repetere *teknikker*. Kommunikasjonen skal være ikke-konfronterende, i stedet skal rådgiveren "rulle med motstand". Tom Arne og Anne-Berit oppsummerer MI ånden på følgende måte; "*MI er en dans – ikke en brytekamp*".

(anbefalt litteratur; "*Motiverende samtale – Endring på egne vilkår*" av Tom Barth og Christina Näsholm, 2007)

Rådgiver og "klient" i samtale,
Kin Wessel (lærer) og Siv Elise Gulestøl (miljøterapeut)

Fengslende utdanning

”Likheter og ulikheter i Norden”

Torsdag 22.mai 2008 rocket innsatte fra Tromsø fengsel i gang den 13.nordiske konferansen om fengselsutdanning. Viseordføreren i Tromsø ønsket oss deretter velkommen til Nordens Paris, og minnet oss om at vi ikke måtte sove bort midnattsolnatten.

Utdanningsdirektør Kjellbjørg Lunde ba oss om å ta del i hverandres erfaringer, knytte kontakter og skape nye nettverk som kan bidra til å utvikle fengselsundervisningen videre i alle de nordiske landene.

Terje Moland får takk i form av sirup av Torfinn Langelid

Statssekretær Terje Moland Pedersen (Justisdepartementet, Norge) presenterte hovedpunkter fra den kommende stortingsmeldingen om kriminalomsorgen. Det er 10 år siden den forrige kriminalomsorgsmeldingen så mange har store forventninger til meldingen som skulle kommet denne våren (*red. utsatt til okt*). Pedersen presiserte at meldingen har fokus på å bidra til å gi ”en straff som virker”. Derfor skal det som foreslås i meldingen bygge på kunnskap, forskning og erfaring. Viktige stikkord er: økt bruk av frigang, økt bruk av fengsel med lavere sikkerhetsnivå, samfunnsstraff og elektronisk overvåkning som alternativ til fengsel.

Den danske sosialantropologen Sigrid Knap presenterte sine studier av et fengselssamfunn i en personlig redegjørelse om sitt fire måneders (frivillig) opphold i Jyderup fengsel. Knap har studert de sosiale prosessene og relasjonene mellom innsatte i fengsel. Hun konkluderte bl a med at de sosiale prosessene i et fengsel ikke er unike, men snarere alminnelige og gjenkjennelige.

Den andre dagen presenterte fagsjef Ole-Johan Eikeland hovedpunkter fra den store nordiske kartleggingen som er gjort vedrørende fengselsundervisning. Vi så både likheter og ulikheter i Norden, og ikke minst noen utfordringer.

Nordnorsk natur med vestlandsk innslag i front
FOKO-nytt nr. 31 2/2008

Seminardeltakere

Hvordan vi skal nå ut med informasjon om opplæring til de innsatte ser ut til å være en av utfordringene i de fleste landene.

Hvilke utdanningsopplegg som fungerer for innsatte med korte dommer, var en annen utfordring Eikeland pekte på.

I løpet av seminaret var det to avdelinger med parallelle sesjoner, noen av temaene var realkompetansevurdering, unge innsatte, kartlegging og tilpassede opplæringsløp, entrepenørskap med mer. Tilbakemeldingene var at det var mange gode presentasjoner, og de fleste kunne ønske at de kunne være to steder på en gang.

Sosialantropologen Sigrid Knap

Lørdag ble vi "vekket" av saksofonisten Jostein Netland. Han leverte to fantastiske melodier som trollbandt hele forsamlingen. En fantastisk måte å "våkne" på. Deretter fortalte beskjeftigelsesleder Benny Christensen ved Statsfengselet i Møgelkær (DK) om hvordan ulike yrkesgrupper arbeider sammen i fengselet for å gjøre soningen best mulig for den enkelte innsatte. Fokus på individet, målrettet planarbeid og samarbeid var viktige elementer i all opplæring og utvikling.

Og så tilbake til start.... Tromsø – Nordens Paris! Vi fikk oppleve midnattssolen, Macks ølhall, den storslåtte naturen, midnattskonsert i Ishavskatedralen og en tur med Hurtigruta. Nye kontakter oppsto, nettverk bygges, visittkort utveksles, og nye telefonnummer legges inn på mobilen. Seminaret var fruktbart, og vi kan bruke hverandres erfaringer videre for å gjøre fengselsundervisningen i Norden ennå bedre.

Mer info FMHs hjemmesider

Torfinn har ordet

Samarbeidsseminar i Praha

skole-fengsel

Fengselsundervisning ved Færder videregående skole har etter hvert lang tradisjon for å invitere med seg ansatte ved Sem fengsel og Berg fengsel på tur. Målet for disse turene er alltid todelt. For det første skal turen være et tiltak der vi får faglig påfyll og inspirasjon i forhold til det arbeidet vi gjør til daglig. I tillegg har turene et sosialt mål i forhold til å skape felles opplevelser og en arena der vi har mulighet til å bli bedre kjent med våre kollegaer, på tvers av etatsgrensene.

6. april i år satte vi kursen mot Praha, 13 fra kriminalomsorgen, 14 fra fengselsundervisningen og en "medbrakt" foredragsholder fra fagopplæringen i Vestfold fylkeskommune. Alle arbeidsavdelinger og ledelse var representert fra begge fengsler noe som var viktig i forhold til temaet for turen; *"Felles planarbeid for skole og fengsel"*.

Fengselsundervisningen ved Færder videregående skole er med i realkompetanseprosjektet under ledelse av VOX (se www.vox.no/kriminalomsorg) på oppdrag fra Fylkesmannen i Hordaland. I den sammenheng ønsket vi på Prahaseminaret å rette fokus mot opplæringen som skal skje *etter* en realkompetansevurdering. Verksbetjentene i arbeidsdriften ved både Berg fengsel og Sem fengsel er allerede aktive i forhold til realkompetansevurderinger, både i prosjektgruppen og som fagkonsulenter. Mye av arbeidet som allerede gjøres i verksdriften dekker hele, eller deler, av mange ulike fagplaner innen videregående opplæring. Dette arbeidet ønsker vi å planlegge i felleskap i de tilfellene der det er snakk om et opplæringsløp.

Lena Fekene, rådgiver ved fagopplæringen i Vestfold fylkeskommune, foredro og ledet oss gjennom gruppearbeid med fokus på ulike opplæringsløp og planarbeid.

Vi ble enige om forpliktende avtaler mellom skole og fengsel som går ut på at en arbeidsgruppe skal utforme et forslag til en felles opplæringsplan for innsatte i skolen og arbeidsdriften. Forslaget legges frem for alle avdelingslederne ved de ulike driftsavdelingene før sommeren. I tillegg etableres det faggrupper (f eks bilfaglærer, verksbetjenter på bil, rådgiver) der skolen tar ansvar for å kalle inn til samling før skolestart til høsten.

Foran Kvetnice

Vi var så heldige å ha gode kontakter innen kriminalomsorgen før vi reiste nedover. Plk Mgr Gabriela Slovakova og hennes stab sørget for at vi fikk bo på hotell Kvetnice, kriminalomsorgens rekreasjonssenter, vegg i vegg med Prahas største fengsel: Praha Pankrac. Vi synes det er viktig å skape felles opplevelser når vi er på seminar, fengselsbesøk er et "must" når turen går ut av Norge. Denne gangen besøkte vi Praha Pankrac, et fengsel med ca 900 innsatte. Vi hadde en omvisning på fengselets eget museum der vi fikk en gjennomgang av hele Tsjekias historie knyttet sammen med fengselshistorien. Lærere og fengselsansatte på Sem besøkte deretter varetektsavdelingen, mens Berggjengen besøkte de innsatte som satt på dom.

Lennonmuren

Praha er en vakker by og vi tok oss tid til en byvandring i Prahas gater med en norsktalende guide. Guiden vår, Cornelius Wiedswang, var meget kunnskapsrik og satte sitt personlige preg på vandringen.

En slik tur setter i gang mange prosesser, og vi er sikre på at effekten av å tilbringe drøye tre dager sammen er at samarbeidsklimaet hjemme blir ennå bedre. Vi har klart å etablere flere felles referanser som er med på å danne grunnlag for et fortsatt godt og utviklende samarbeid til de innsattes beste.

Byvandring

Rekommandasjon nr R (89) 12

Vedtatt av Europarådets Ministerkomite den 13. oktober 1989 , under henvisning til Artikkel 15. b i Europarådets statutt.

- I det den tar i betraktning at retten til opplæring er fundamental;
- I det den tar i betraktning betydningen av opplæring i den enkeltes og samfunnets utvikling;
- I det den innser spesielt at en stor andel av fanger har hatt meget liten erfaring med vellykket opplæring, og derfor nå har mange behov for opplæring;
- I det den tar i betraktning at opplæring i fengsel hjelper til å gjøre fengslene mer humane og forbedre forholdene ved innesperring;
- I det den tar i betraktning at utdanning i fengsel er en viktig måte å lette fangens tilbakevending til samfunnet på;
- I det den erkjenner at i den praktiske anvendelse av visse rettigheter eller tiltak, i samsvar med de følgende rekommandasjoner, kan det være berettiget med forskjeller mellom dømtede fanger og fanger i varetekt;
- I det den tar hensyn til Rekommandasjon Nr R (87) 3 om Europeiske fengselsregler og Rekommandasjon Nr R (81) 17 om voksenopplæringspolitikk, anbefaler den medlems-statenes regjeringer å iverksette tiltak som erkjenner følgende:

1. Alle fanger skal ha tilgang til opplæring, som er forutsatt å bestå av klasseromsemner, yrkesopplæring, kreative og kulturelle aktiviteter, fysisk fostring og sport, sosial opplæring og muligheter for å bruke bibliotek;
2. Opplæring for fanger bør være lik opplæringen som tilbys lignende aldersgrupper utenfor fengslet, og tilbudet av æremuligheter for fanger bør være så vidt som mulig;
3. Opplæring i fengsel skal sikte mot å utvikle hele personen, idet man har i minnet hans eller hennes sosiale, økonomiske og kulturelle omgivelser;
4. Alle som er involvert i å administrere fengselssystemet og i driften av fengsler bør tilrettelegge og støtte opplæring så mye som mulig;
5. Opplæring bør ikke ha lavere status enn arbeid i fengselssystemet og fanger bør ikke tape økonomisk eller på annen måte på å delta i opplæring;
6. Alle anstrengelser bør gjøres for å oppmuntre fangen til å delta aktivt i alle aspekter av opplæringen;
7. Utviklingsprogram bør tilbys for å sikre at utdannede i fengslet tar i bruk formålstjenlige voksenopplæringsmetoder;
8. Spesiell oppmerksomhet bør vies fanger med særlige vansker og særlig de med lese- eller skriveproblemer;
9. Yrkesopplæring bør sikte mot en bredere utvikling av den enkelte, samtidig som man er følsom overfor trendene på arbeidsmarkedet;
10. Fanger bør ha direkte tilgang til et velforsynt bibliotek minst en gang per uke;
11. Fysisk fostring og sport for fanger bør understrekes og oppmuntres;
12. Kreative og kulturelle aktiviteter bør gis en viktig rolle siden slike aktiviteter har et særlig potensiale for å sette fanger i stand til å utvikle og uttrykke seg;
13. Sosial opplæring bør inkludere praktiske elementer som setter fangen i stand til å mestre dagliglivet i fengslet med henblikk på å lette hans tilbakevending til samfunnet;
14. Hvor det er mulig bør fanger få lov til å delta i opplæring utenfor fengslet;
15. Hvor opplæringen må finne sted inne i fengslet, bør samfunnet utenfor involveres så mye som mulig;
16. Tiltak bør settes i verk for å sette fanger i stand til å fortsette opplæringen etter løslatelse;
17. Midlene, utstyret og undervisningspersonalet som trengs for å sette fanger i stand til å motta hensiktsmessig opplæring bør gjøres tilgjengelig.ost: asbjornst.mailbox.as